УДК 821.111'255.4(=161.2)(=161.1)
DOI https://doi.org/10.32841/2409-1154.2019.42.3.21

Шевкун А. В.,
викладач кафедри іноземних мов
Запорізького державного медичного університету

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ІНДИВІДУАЛЬНО-АВТОРСЬКИХ ТРОПІВ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ І. МАК'ЮЕНА «ATONEMENT» ТА ЙОГО ПЕРЕКЛАДІВ УКРАЇНСЬКОЮ І РОСІЙСЬКОЮ МОВАМИ)

Анотація. Стаття присвячена проблемі адекватного перекладу авторських стилістичних засобів у художньому творі. Уточнюється поняття індивідуально-авторського тропу, пояснюються відмінності його перекладу від перекладу усталених епітетів, метафор, порівнянь.

Проведено аналіз поглядів дослідників на проблему перекладу художніх засобів та наслідування авторської манери, відтворення індивідуально-авторської своєрідності оригіналу засобами цільової мови.

Розглядаються авторські порівняння, епітети та метафори в романі Ієна Мак'юена «Atonement» та їхні відповідники у перекладах Віктора Дмитрука (українською мовою) та Ірини Дороніної (російською мовою). Виявлено, що яскравою особливістю ідіостилю І. Мак'юена є створення потрібних автору атмосфери та настрою шляхом звернення не стільки до почуттів, скільки до екстероцептивних відчуттів читача – зорових, слухових, нюхових, смакових, тактильних. Використані І. Мак'юеном стилістичні прийоми створюють образи, які справляють сильне емоційне враження на реципієнта. З огляду на багатство значень лексем англійської мови, досліджено способи передачі названих тропів, до яких перекладачі вдавалися найчастіше, та їхню доцільність у процесі відтворення естетичного впливу першоджерела. До них належать лексичне та семантичне калькування, додавання та смисловий розвиток.

Встановлено, що, перекладаючи авторські стилістичні засоби, перекладач має враховувати роль широкого контексту (або «макроконтексту», тобто мовного оточення) як джерела походження цих засобів, а також індивідуальний стиль автора першоджерела. Встановлено, що метафори, епітети та порівняння, створені автором, служать для конкретної мовної ситуації, несуть у собі відбиток особистості їхнього творця. Для відтворення таких тропів завданням перекладача є вивчення інтенції автора твору в кожному випадку їх вживання.

Результати дослідження дали змогу визначити рівень адекватності перекладів індивідуально-авторських тропів у романі «Atonement» українською та російською мовами, а також окреслити подальші перспективи розвідок за цією тематикою.

Ключові слова: переклад, перекладознавство, авторські тропи, ідіостиль, еквівалентний переклад, адекватний переклад, перекладацькі стратегії.

Постановка проблеми. У широкому колі проблемних аспектів перекладу художнього тексту, з якими стикається перекладач, особливе місце посідає переклад стилістичних засобів. Його, своєю чергою, можна поділити на переклад ідіоматичних та сталих виразів і переклад індивідуально-авторських тропів. У першому випадку перекладач має змогу звернутися до великої кількості словників та інших інформаційних ресурсів, які пропонують еквіваленти до левової частки фразеологічних зворотів та загальновживаних епітетів, метафор, порівнянь тощо. Однак переклад індивідуально-авторських засобів потребує дещо іншого підходу. Від викладача вимагається осягнути логіку автора, усвідомити його інтенції в кожному випадку вживання тропу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Це дослідження істотно натхнене роботою О.О. Александрової, яка пропонує аналіз адекватності передачі відчуттів за допомогою порівнянь у російському перекладі роману «Atonement» [1]. Цю тему розширено шляхом включення до аналізу українського перекладу роману з метою дослідити схожість та відмінність обраних перекладачами стратегій перекладу індивідуально-авторських тропів І. Мак'юена.

Взаємовідносини автора і перекладача у перекладі (художньому перекладі зокрема) досліджували В. Коптілов, Л.С. Бархударов, Я.Й. Рецкер, В.Н. Комиссаров, М.М. Бахтін, І.Я. Франко, О.І. Чередниченко, Р.П. Зорівчак, М.Т. Рильський.

Перекладу індивідуально-авторських тропів та відтворенню авторського ідіостилю у процесі перекладу приділяється чимало уваги в сучасній трансляториці. Однак, незважаючи на це, проблема є маловивченою. Мова є складною системою, яка переживає постійний розвиток. Цілком закономірно, що письменники вдаватимуться до нових засобів художньої виразності у своїх творіннях, що й надалі буде кидати виклик перекладачам.

Актуальність цієї статті полягає й у тому, що особливості перекладу індивідуально-авторських художніх засобів розглядаються на матеріалі роману британського письменника І. Мак'юена, творчій особистості якого у вітчизняному літературознавстві нині не приділено належної уваги.

Метою статті є дослідження функціонування індивідуально-авторських тропів І. Мак'юена в романі «Atonement» та особливості їхнього перекладу українською та російською мовами.

Згідно з поставленою метою окреслено такі завдання:

1) проаналізувати літературу з теми дослідження;

2) визначити характерні особливості художніх засобів, використаних І. Мак'юеном у романі «Atonement»;

3) дослідити способи передачі авторських тропів письменника, зіставивши переклади роману українською (В. Дмитрук) та російською (І. Дороніна) мовами, та їхню доцільність.

Виклад основного матеріалу. Переклад художнього твору є одним із найбільш досліджуваних видів перекладу і, мабуть, одним із найскладніших. Його особливість випливає із його

головної функції – естетичного впливу на читача зображально-виражальними засобами. В. Коптілов дав досить влучне визначення художнього перекладу, що є релевантним у контексті цього дослідження: це «відображення думок і почуттів автора прозового або поетичного першотвору за допомогою іншої мови, перевтілення його образів у матеріал іншої мови» [2, с. 3]. Отже, перекладач має не просто знайти відповідник у мові перекладу, а й врахувати ідіостиль автора, тобто характер тропів та частоту їхнього вживання.

Проблемі перекладу ідіом і сталих виразів у сучасному перекладознавстві присвячено чимало праць, широко досліджено вплив культурної специфіки, визначено перекладацькі трансформації та підібрано варіанти перекладу найбільш поширених одиниць. Однак у випадку з авторськими тропами доводиться сягнути глибше. Авторські метафори, епітети та порівняння створені та служать для конкретної мовної ситуації, несуть у собі образ їхнього творця.

На нашу думку, чи не найважливішу роль у забезпеченні еквівалентного перекладу індивідуально-авторських засобів відіграє *широкий контекст* (або «макроконтекст»). Термін було введено Л.С. Бархударовим. Під широким контекстом він має на увазі мовне оточення певної одиниці, тобто сукупність мовних одиниць, які оточують її в межах, що лежать поза цим реченням, у суміжних із ним реченнях. Точні рамки широкого контексту вказати неможливо – це може бути контекст групи речень, абзацу, розділу чи навіть усього твору (напр., розповіді чи роману) [3, с. 169]. Нерідко тільки завдяки аналізу контексту, ситуації, в якій перебувають персонажі, перекладачеві вдається зробити зрозумілий і доступний читачеві переклад художнього засобу, при цьому не втративши зв'язку з інтенцією автора першотвору.

Детальний аналіз роману «Atonement» засвідчив, що І. Мак'юен використовує епітети та метафори як основний прийом апелювання не лише до почуттів читача, а й, що цікаво, до його відчуттів – слуху, зору, нюху, смаку та дотику, використовуючи, таким чином, мову як засіб для відтворення в пам'яті реципієнта пережитого досвіду і викликаючи позитивні чи негативні асоціації. Чим більше відповідностей з особистим досвідом знаходить читач, тим більшого його занурення в події сюжету може досягти автор.

Наприклад, І. Мак'юен доволі часто вживає епітет "*delicious*", котрий, хоч і описує смакові відчуття, в романі здебільшого має відношення до емоцій персонажів – *"the more annihilatingly delicious"* [4, с. 13], *"a delicious strangeness"* [4, с. 16], *"It was irresistible, she knew, even delicious"* [4, с. 22], *"deliciously self-destructive"* [4, с. 35], *"delicious air"* [4, с. 105], *"how plentiful, how available, how delicious"* [4, с. 133], *"a delicious coolness in the air"* [4, с. 190] тощо. Сам прикметник в англійській мові означає не лише щось смачне чи запашне, а й задоволення від якогось відчуття чи дій. В українському та російському перекладі це слово здебільшого перекладається як «чудовий, чудесний» / «изысканный, роскошный, чудесный», рідше «солодкий, насолоджуватися» / «испытывать невыразимое удовольствие, восторг» та лише в деяких випадках, навіть коли йдеться саме про смак їжі, – «смачний» / «вкусный».

Для проведення аналізу було залучено працю британського нейробіолога Ч.С. Шеррінгтона «The Integrative Action of the Nervous System». Вчений виділив три основних класи відчуттів: екстероцептивні (extero-ceptive reception), інтероцептивні (intero-ceptive reception) та пропріоцептивні (proprio-ceptive reception). У нашому дослідженні важливі саме екстероцептивні відчуття, які дають уявлення про зовнішній світ: «It contains specific receptors adapted to mechanical contact, cold and warmth, light, sound, and agencies inflicting injury» [5, с. 318]. Цей клас відчуттів, своєю чергою, поділяється на дистантні (distance-receptors, або projicient receptors) та контактні (non-distance-receptors, або non-projicient receptors). Перші відповідають за реакцію на об'єкти на відстані (зір, слух, нюх) та орієнтацію в середовищі, другі – за безпосередній контакт із цими об'єктами (смак, тактильні відчуття, фізичний біль) [ibid, с. 324, 327].

Відповідно, вищеописаний підхід автора дає змогу передавати атмосферу та оточення шляхом апелювання до дистантних відчуттів читача, а пережитий досвід персонажів, який становить основу їхніх мотивів та вчинків і рухає сюжет до кульмінації та розв'язки, – до контактних. Однак І. Мак'юен у романі «Atonement» не дотримується такого чіткого розмежування. Письменник використовує усе багатство значень слів своєї мови, аби занурити читача у створений ним світ.

До прикладу, цікаві зміни відбуваються з описом смакових відчуттів *taste=flavor,* який займає досить значний об'єм в оповіді. Як вдалося визначити в процесі детального розгляду української та російської версій роману, цих змін було дотримано й у перекладі. Мак'юен оперує цим словом абсолютно несподіваним чином, описуючи:

- запахи (*"the air about her tasted of rosewater"* [4, с. 25] – *«в повітрі стояв запах трояндової води»* [6, с. 29] – *«при каждом ее движении ощущался аромат розовой воды»* [7, с. 16]*; "until he caught the taste of the sea"* [4, с. 161] – *«він упіймав запах моря»* [6, с. 201] – *«пока не ощутил запах моря»* [7, с. 115]*, "The bread was hard to cut and tasted of mold"* [4, с. 131] – *«Хліб був черствий, погано різався й пахнув цвіллю»* [6, с. 163] – *«Хлеб был клёклым и отдавал плесенью»* [7, с. 93]*);*
- фізичну насолоду (*"a surprising physical pleasure, a brief taste of freedom"* [4, с. 191] – *«суто фізичне задоволення, недовгий смак свободи»* [6, с. 237]*, – «почти физическое наслаждение — словно вкусила глоток свободы»* [7, с. 136]*, "His taste for life"* [4, с. 151] – *«Смак до життя»* [6, с. 189] – *«интерес и вкус к жизни»* [7, с. 108]);
- позитивні/негативні враження: *("She had had a taste of it lately"* [4, с. 184] – *«Щось подібне вона відчула недавно»* [6, с. 229] – *«довелось вкусить этого удовольствия»* [7, с. 132]*; "It was a relief not to see everything in terms of tasteless decline"* [4, с. 243] – *«Втішно було не бачити в усьому позбавленого смаку занепаду»* [6, с. 307] – *«не казалось мне свидетельством новомодной безвкусицы»* [7, с. 175]*; "a foretaste of the incomprehension I had been promised"* [4, с. 243] – *«передвістя це того несвідомого стану, який мені обіцяли»* [6, с. 308] – *«предзнаменование обещанного беспамятства»* [7, с. 176]; *"His sugared almond tasted of her name"* [4, с. 176] – *«Його зацукрована мигдалина мала присмак її імені»* [6, с. 220] – *«Ее имя на вкус напоминало засахаренную миндалину»* [7, с. 126])*;*
- смакові відчуття *("Her mouth tasted of lipstick and salt"* [4, с. 91] – *«Вуста її мали смак помади й солі»* [6, с. 113] – *«Он ощутил вкус помады и соли на ее губах»* [7, с. 64]*; "they heard the sea and tasted a salty mouthful"* [4, с. 165] – *«почули шум моря й відчули в роті солоний присмак»* [6, с. 206] – *«услышали море…и ощутили соленый привкус во рту»* [7, с. 118]*).*

Добре відомо, що смак та запах тісно пов'язані. З перекладом усього, що стосується слова *smell* в оригіналі, обидва

перекладачі також впоралися успішно. Саме слово не наділене в рівній до *taste* мірі багатозначністю. Воно передає здатність сприймати запахи за допомогою органу нюху та інтуїтивні відчуття. У романі «Atonement» І. Мак'юєн використовує лише пряме значення слова, що не становить виклику для перекладачів *("and smelled pipe smoke in the folds of his clothes"* [4, с. 33] – *«а ще запах люлькового диму, яким просяк його одяг»* [6, с. 39] – *«уловила запах трубочного табака, исходивший от его одежды»* [7, с. 22]*; "The vegetation underfoot smelled sweet and damp"* [4, с. 129] – *«Мокра трава під ногами приємно пахла»* [6, с. 161] – *«От зелени под ногами шел сладковатый запах сырости»* [7, с. 91]).

Таку саму характеристику у процесі аналізу перекладів можемо дати й слову *sound*. Усі звукові порівняння, присутні в романі, фігурують у прямому значенні та не втрачають авторської індивідуальності під час перекладу *("a sound like a dry twig snapping"* [4, с. 22] – *«таким звуком, наче хруснула суха гілка»* [6, с. 26] – *«звуком, напоминающим хруст треснувшей ветки»* [7, с. 14]*; "she turned from the window with a sound of exasperation"* [4, с. 33] – *«вона, сердито пирхнувши, відвернулася від вікна»* [6, с. 38] – *«с тяжелым вздохом отвернувшись от окна»* [7, с. 22]*; "to give out a gentle hooting sound on a rising note, the kind of noise children make to imitate ghosts"* [4, с. 79] – *«почала тихенько підвивати, як це роблять діти, коли вдають привидів»* [6, с. 98] – *«тоненько завыла, как делают дети, играя в привидения»* [7, с. 56]). Є, однак, і приклади багатозначного вживання, яким вдалося підібрати відповідники в мовах перекладу *("...had come to examine the vase and declared it sound"* [4, с. 19] – *«...приїздив оглянути вазу й заявив, що вона автентична»* [6, с. 21] – *«...приехал, чтобы осмотреть вазу, и объявил, что она ценная»* [7, с. 11]).

Як і у випадку зі словом *taste*, переклад *touch* та *see* становить певні труднощі, пов'язані з їхньою багатозначністю в англійській мові. Здебільшого І. Мак'юен послуговується у викладі подій такими значеннями *touch*:

− штрихи, нотки, деталі образу *("so that he could put the finishing touches to her roll-up"* [4, с. 20] – *«щоб він міг нарешті покінчити з самокруткою"* [6, с. 22] – *«чтобы он мог свернуть самокрутку»* [7, с. 12]*; "may have been playful Romany touches"* [4, с. 56] – *«жартівливо підкреслювали, мабуть, циганський колорит»* [6, с. 69] – *«должны были, вероятно, шутливо символизировать романский колорит»* [7, с. 39]*; "wrote his letter out in longhand, confident that the personal touch fitted the occasion"* [4, с. 58] – *«написав листа від руки, впевнений, що такий особистий штрих цілком відповідає ситуації»* [6, с. 71] – *«написал письмо от руки, сочтя, что это придаст посланию личностный оттенок, более соответствующий задаче»* [7, с. 41]*);*

− ознака, характеристика, відмінність *("and saw the first mid-blue touches of dawn in the panes of the library's high windows"* [4, с. 121] – *«і побачила перші синюваті ознаки світанку у високих вікнах бібліотеки»* [6, с. 151] – *«и в этот момент заметила первый проблеск утренней зари в высоких окнах»* [7, с. 86]*; "when he turned to her she thought she saw a touch of irritation"* [4, с. 20] –*«а коли обернувся до неї, їй здалося, що вона помітила якесь роздратування»* [6, с. 23] – *«а когда посмотрел на нее снова, ей показалось, что на его лице отразилось раздражение»* [7, с. 13]*; "Not living, but life. That was the touch"* [4, с. 140] – *«Не існування, а життя. Ось у чому суть»* [6, с. 174] – *«Не существования, а жизни. Важное различие»* [7, с. 99]);

− зв'язок, спілкування *("They had fallen out of touch at Cambridge"* [4, с. 20] – *«Вони втратили контакт у Кембриджі»* [6, с. 23] – *«Отчуждение началось еще в Кембридже»* [7, с. 13]);

− зворушення, емоційний вплив *("Briony was touched by her sister's capacity for forgiveness"* [4, с. 125] – *«Брайоні була зворушена здатністю сестри до милосердя»* [6, с. 155] – *«Брайони тронула безграничная способность сестры к прощению»* [7, с. 88]*; "The words were not meaningless, but the didn't touch him now"* [4, с. 175] – *«Слова не були безглуздими, але зараз вони його не зачіпали»* [6, с. 219] – *«Не то чтобы слова эти утратили смысл, но сейчас они его не трогали»* [7, с. 125]*).*

− фізичний контакт, дотик ("*and as she passed she felt him touch her lightly on her forearm"* [4, с. 38] – *«а коли вона його минала, то відчула, як він легенько торкнувся її руки»* [6, с. 45] – *«Поравнявшись с ним, она ощутила легкое прикосновение его пальцев к своему предплечью»* [7, с. 26]*; "her bare skin was cool to the touch"* [4, с. 91] – *«Він ... відчув прохолоду її шкіри»* [6, с. 113] – *«Он ... ощутил прохладу обнаженной кожи»* [7, с. 64]).

Наостанок у процесі аналізу перекладів слова *see* ми виявили, що автор роману найбільше використав його у значеннях:

− розуміти *("Now she saw: it was like diving into the swimming pool in early June"* [4, с. 13] – *«Тепер же бачила: це як пірнати в басейн на початку червня»* [6, с. 14] – *«но теперь поняла: принять вызов – все равно что нырнуть в холодный бассейн в начале июня»* [7, с. 7]*; "He saw it clearly now.The idea was to humiliate him"* [4, с. 55] – *«Тепер він ясно це бачив. Це зроблено, щоб принизити його»* [6, с. 67] – *«Теперь он отчетливо это понимал, и мысль об этом была унизительной»* [7, с. 38]);

− уявляти ("*He saw it in prospect..."* [4, с. 57] – *«Він уже бачив усе це попереду...»* [6, с. 69] – *«Думая о будущем, он представлял...»* [7, с. 40]*);*

− бачити ("*Now he saw it was a strange beauty—something carved and still about the face..."* [4, с. 54] – *«Тепер він бачив, що це якась дивна краса – обличчя немовби різьблене й незворушне...»* [6, с. 66] – *«Теперь он видел: это своеобразная красота – нечто резкое, застывшее...»* [7, с. 38]*).*

Одним із способів перекладу авторських епітетів та метафор, до якого перекладачі вдавалися найчастіше, є лексичне і семантичне ***калькування***. Наприклад, у російському перекладі іменник «*безвкусица*» утворено за англійською моделлю прикметника «*tasteless*». Негативний суфікс *less* відповідає за значенням префіксу *без*, що додаються до іменникової основи *taste / вкус*. В українській мові за такою схемою підійшов би переклад «*несмак*», але перекладач вирішив дотриматися структури оригіналу «прикметник+іменник».

Аналогічним чином було перекладено й іменник «*foretaste*» обома мовами. Давньоанглійський префікс *fore-* («перед, раніше»), переданий префіксами *перед-* та *пред-*, додається до іменникової основи *-taste*. Як ми вже визначили вище, слово «*taste*» використовується в романі в кількох значеннях. За аналізом широкого контексту перекладачі передали цю іменникову основу як *-вістя, -знаменование*.

У перекладі порівняння також може передаватися калькуванням: «*a sound like a dry twig snapping» – «таким звуком, наче хруснула суха гілка» – «звуком, напоминающим хруст*

треснувшей ветки». В основу порівняння закладено різкий неприємний звук, хруст, який присутній у всіх трьох текстах. Отже, переклади відтворюють образ, не порушують структури та передають ідіостиль автора.

Варто зазначити, що перекладачі рівною мірою послуговувалися й такими трансформаціями, як ***додавання*** та ***смисловий розвиток***. Причиною цього є, знову-таки, залежність авторських художніх засобів від макроконтексту. Через неможливість буквального перекладу чи адаптування В. Дмитрук та І. Дороніна вимушені були провести контекстуальний аналіз для пошуку найбільш близького за змістом варіанту. Так, наприклад, у разі адекватного перекладу словосполучення «*Romany touches*» потрібно було звернутися до кількох попередніх речень, які містили опис персонажа. Цілком виправданими вважаємо результати «*циганський колорит*» та «*романський колорит*». Переклад слова «*sound*», яке в сцені опису вази виступає в ролі прикметника «*автентична*», «*ценная*», також потребував роботи з широким контекстом.

Висновки. Результати порівняльного аналізу дають змогу зробити висновок, що в обох перекладах враховано особливості ідіостилю автора роману, проведено масштабну роботу з вивчення особливостей функціонування його авторських тропів та здебільшого відтворено їх на максимально дозволеному специфікою мов перекладу рівні відповідності оригіналу.

Вважаємо, що використані перекладацькі трансформації є цілком виправданими і доцільними. Обидва переклади можна визначити як такі, що зберігають образність авторських тропів та тримаються рівня емоційного впливу на читача, наближеного до оригіналу.

Перспективи дослідження бачимо в подальшому розвитку теми, дослідженні перекладів нових романів із творчого доробку І. Мак'юена та аналізі змін у сучасних тенденціях художнього перекладу.

Література:

1. Александрова О.А. Передача ощущений в сравнительных конструкциях оригинала и перевода. *Вестник Новгородского государственного университета* . 2015. № 87, Ч. 1. С. 134−137.
2. Коптілов В. Першотвір і переклад: роздуми і спостереження. Київ : Дніпро, 1972. 215 с.
3. Бархударов Л.С. Язык и перевод (вопросы общей и частной теории перевода). Москва : Междунар. отношения, 1975. 240 с.
4. McEwan, I. Atonement. London : Vintage Publishing, 2002. 384 p.
5. Sherrington, C.S. The Integrative Action of the Nervous System. London : Forgotten Books, 2016. 440 p.
6. Мак'юен І. Спокута / пер. з англ. В. Дмитрука. Львів : Кальварія, 2008. 344 с.
7. Макьюэн И. Искупление / пер. с англ. И. Дорониной. Москва : Эксмо, 2008. 464 с.

Shevkun A. Specifics of translation of genuine tropes (based on the novel by I. McEwan "Atonement" and its Ukrainian and Russian translations)

Summary. The article deals with the problem of adequate translation of the author's individual stylistic means in the literary work. The concept of genuine trope is clarified; the differences of its translation from the translation of trite epithets, metaphors, comparisons are explained.

The analysis of the researchers' views on the problem of translation of artistic means and imitation of the author's manner is carried out, as well as the analysis of imitation of the author's artistic identity by means of the target language.

The author's comparisons, epithets and metaphors in Ian McEwan's novel "Atonement" and their translations by Victor Dmytruk (in Ukrainian) and Irina Doronina (in Russian) are researched. It is revealed that a striking feature of I. McEwan's idiostyle is the creation of the atmosphere and mood required by the author by appealing not so much to the emotions as to the extero-ceptive reception of the reader – visual, auditory, olfactory, taste, tactile. The stylistic techniques used by I. McEwan create images that make a strong emotional impression on the reader. Taking into account the richness of English language lexemes, we explored the most frequently used ways of transmitting the named tropes during and their expediency in imitation of the primary source. These include: lexical and semantic calculus, addition and semantic development.

It is established that when translating genuine tropes, the translator must take into account the role of the broad context (or "macro context", i.e. linguistic environment) as the source of the origin of these stylistic means, as well as author's individual style. Metaphors, epithets and comparisons created by the author serve for a specific linguistic situation, carry the image of their creator. To translate such tropes, the task of the translator is to study the author's intent in each case of their use.

The results of the study made it possible to determine the level of adequacy of translations of the genuine tropes in the novel "Atonement" into Ukrainian and Russian, as well as to outline further prospects for explorations on the topic.

Key words: translation, translation studies, genuine tropes, idiostyle, equivalent translation, adequate translation, translation strategies.